

Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej

***Wytyczne w zakresie wykorzystania środków Funduszu Współpracy Dwustronnej
Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2014-2021
i Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014-2021***

Zatwierdzam

(zatwierdzono elektronicznie)

Warszawa,

2023 r.

Spis treści

Wykaz skrótów	3
Wykaz pojęć	4
Rozdział 1 Podstawa prawna, cel oraz zakres stosowania Wytucznych	5
Rozdział 2 Podział zadań i odpowiedzialności w ramach FWD	6
<i>Podrozdział 2.1 Środki FWD zarządzane przez KPK</i>	6
<i>Podrozdział 2.2 Środki FWD zarządzane przez OP</i>	7
Rozdział 3 Kwalifikowalność	8
<i>Podrozdział 3.1 Ogólne zasady kwalifikowalności</i>	8
<i>Podrozdział 3.2 Typy działań możliwych do finansowania w ramach FWD</i>	9
<i>Podrozdział 3.3 Podróże służbowe krajowe i zagraniczne</i>	10
<i>Podrozdział 3.4 Wydatki niekwalifikowalne</i>	11
<i>Podrozdział 3.5 Dokumentowanie wydatków</i>	12
Rozdział 4 Przyznawanie finansowania	12
Rozdział 5 System rozliczeń i przepływów finansowych	13
<i>Podrozdział 5.1 Rozliczenia na poziomie KPK – BMF</i>	13
<i>Podrozdział 5.2 Rozliczenia na poziomie OP – KPK</i>	13
<i>Podrozdział 5.3 Rozliczenia na poziomie Beneficjent – KPK oraz Beneficjent OP</i>	14
Rozdział 6 Obowiązki sprawozdawcze w ramach Funduszu Współpracy Dwustronnej ...	15
<i>Podrozdział 6.1 Obowiązki sprawozdawcze Krajowego Punktu Kontaktowego</i>	15
<i>Podrozdział 6.2 Obowiązki sprawozdawcze Operatorów Programów</i>	16
<i>Podrozdział 6.3 Obowiązki sprawozdawcze Beneficjentów inicjatyw predefiniowanych i beneficjentów inicjatyw konkursowych zarządzanych przez KPK</i>	17
Rozdział 7 Wizyty monitorujące (kontrole)	19
<i>Podrozdział 7.1 Wizyty monitorujące (kontrole) przeprowadzane przez KPK.....</i>	19
<i>Podrozdział 7.2 Wizyty monitorujące (kontrole) przeprowadzane przez OP</i>	20
Rozdział 8 Zamówienia publiczne	21
Rozdział 9 Nieprawidłowości	21

WYKAZ SKRÓTÓW

BGK – Bank Gospodarstwa Krajowego

BMF – Biuro Mechanizmów Finansowych w Brukseli

FRO – Finansowy Raport Okresowy

FWD – Fundusz Współpracy Dwustronnej

IA – Instytucja Audytu

IC – Instytucja Certyfikująca

IN – Instytucja ds. Nieprawidłowości

KMF – Komitet Mechanizmu Finansowego EOG

KPK – Krajowy Punkt Kontaktowy

KP – Komitet Programowy

KW – Komitet Współpracy

MF EOG – Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2014-2021

MoU (Memoranda of Understanding) – umowy międzyrządowe: *Memorandum of Understanding w sprawie wdrażania Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2014-2021 pomiędzy Islandią, Księstwem Liechtensteinu oraz Królestwem Norwegii a Rzeczpospolitą Polską*, podpisane 20 grudnia 2017 r. oraz *Memorandum of Understanding w sprawie wdrażania Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014-2021 pomiędzy Królestwem Norwegii a Rzeczpospolitą Polską*, podpisane 20 grudnia 2017 r.

NMF – Norweski Mechanizm Finansowy 2014-2021

NMSZ – Norweskie Ministerstwo Spraw Zagranicznych

OP – Operator Programu

pjb – państwowa jednostka budżetowa

PPD – Partner Programu z Państwa-Darczyńcy

Regulacje – *Regulacje w sprawie wdrażania Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG) na lata 2014-2021*, przyjęte przez Komitet Mechanizmu Finansowego EOG, zgodnie z art. 10.5 Protokołu 38c do Umowy o EOG z dnia 8 września 2016 r., i zatwierdzone przez Stały Komitet Państw EFTA 23 września 2016 r. (z późniejszymi zmianami) oraz *Regulacje w sprawie wdrażania Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2014-2021*, przyjęte przez Norweskie Ministerstwo Spraw Zagranicznych, zgodnie z art. 10.5 Umowy pomiędzy Królestwem Norwegii a Unią Europejską w sprawie Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2014-2021, 23 września 2016 r. (z późniejszymi zmianami), wraz z załącznikami

Umowa FWD – umowa w zakresie realizacji FWD, zawarta pomiędzy KMF i NMSZ a KPK

WK FWD – Wspólny Komitet ds. Funduszu Współpracy Dwustronnej

Wytyczne KPK ws. FWD – *Wytyczne w zakresie wykorzystania środków Funduszu Współpracy Dwustronnej Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2014-2021 i Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014-2021*

Wytyczne BMF ws. FWD – *Wytyczne w sprawie stosunków dwustronnych w ramach MF EOG i NMF na lata 2014-2021*, wydane przez BMF, przyjęte przez Komitet Mechanizmów Finansowych 9 lutego 2017 r. (z późniejszymi zmianami)

Wytyczne finansowe – *Wytyczne dotyczące zarządzania finansowego i sprawozdawczości w ramach Mechanizmu Finansowego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2014-2021*

Wytyczne PT – *Wytyczne w zakresie wykorzystania środków Pomocy Technicznej MF EOG 2014-2021 i NMF 2014-2021*

Wytyczne ws. kosztów zarządzania – *Wytyczne w sprawie kosztów zarządzania dla Operatorów Programów w ramach Mechanizmu Finansowego EOG 2014-2021 i Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014-2021*

Wytyczne dot. wyników – Wytyczne BMF określające zasady i wytyczne dotyczące projektowania, monitorowania i oceny programów, zarządzania ryzykiem i sprawozdawczości wyników

WYKAZ POJĘĆ

Beneficjent – podmiot prywatny lub publiczny, komercyjny lub niekomercyjny, lub organizacja pozarządowa, ustanowione jako podmiot prawny w Polsce lub w Państwie-Darczyńcy, jak również organizacje międzyrządowe działające w Polsce, uprawnione do korzystania z FWD MF EOG 2014-2021 i NMF 2014-2021 na mocy dokumentu stanowiącego podstawę przyznania finansowania

Finansowy Raport Okresowy – raport otrzymany od OP oraz Beneficjentów inicjatyw predefiniowanych i inicjatyw konkursowych finansowanych z części FWD zarządzanej przez KPK, zawierający informacje o poniesionych i planowanych wydatkach.

Inicjatywa – działanie predefiniowane lub konkursowe realizowane ze środków FWD (w części zarządzanej bezpośrednio przez KPK lub w części alokowanej na programy)

KW – gremium ustanawiane przez OP w programie partnerskim z darczyńcami lub w programie wdrażanym w partnerstwie z międzynarodową organizacją partnerską, w skład którego wchodzi przedstawiciele OP i partnera/partnerów programu z Państw-Darczyńców lub – odpowiednio –

międzynarodowych organizacji partnerskich. Komitet Współpracy ustanawiany jest bezzwłocznie po wyznaczeniu Operatora danego programu i doradza w kwestii przygotowania oraz wdrażania programu.

KP – odpowiednik KW w programie Badania; gremium ustanawiane przez OP w celu wsparcia i doradztwa w sprawach dotyczących jakości naukowej oraz przydatności projektów i działań finansowanych z programu.

Partner – podmiot publiczny lub prywatny, komercyjny lub niekomercyjny, jak również organizacja pozarządowa, ustanowione jako podmiot prawny w Państwach-Darczyńcach, Polsce lub w państwie spoza EOG, które ma wspólną granicę z Polską, lub każda organizacja międzynarodowa, jej organ lub agencje, aktywnie zaangażowane i przyczyniające się do wdrażania inicjatywy predefiniowanej lub konkursowej oraz mające cel spójny z celem Beneficjenta.

Procedura WK FWD – dokument *Skład, rola i funkcjonowanie Wspólnego Komitetu ds. Funduszu Współpracy Dwustronnej na lata 2014-2021*, przyjęty przez WK FWD w dniu 26 lutego 2018 r.

Umowa w sprawie realizacji programu – umowa zawarta pomiędzy KPK a danym OP, zawierająca m.in. postanowienia dotyczące wykorzystywania środków FWD

WK FWD – Komitet powołany na mocy *Zarządzenia Ministra Inwestycji i Rozwoju z dnia 22 lutego 2018 r. w sprawie powołania Zespołu – Wspólnego Komitetu do spraw Funduszu Współpracy Dwustronnej Mechanizmu Finansowego EOG na lata 2014–2021 i Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2014-2021*, w celu nadzorowania postępów we wzmacnianiu stosunków dwustronnych z Państwami-Darczyńcami i podejmowania decyzji w sprawie wykorzystania środków z FWD.

Zbiorczy Finansowy Raport Okresowy – raport przygotowywany i przekazywany przez KPK do BMF, obejmujący informacje zarówno o inicjatywach zarządzanych przez Operatorów Programów, jak również o inicjatywach zarządzanych przez KPK oraz o poniesionych i planowanych wydatkach.

Rozdział 1 Podstawa prawna, cel oraz zakres stosowania Wytucznych

- 1) *Wytuczne* zostały opracowane w zgodzie z Memorandami of Understanding, Regulacjami, Umową FWD, Wytuczniemi BMF ws. FWD, *Zarządzeniem Ministra Inwestycji i Rozwoju z 22 lutego 2018 r. w sprawie powołania Zespołu – Wspólnego Komitetu do spraw Funduszu Współpracy Dwustronnej Mechanizmu Finansowego EOG na lata 2014–2021 i Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2014-2021* oraz procedurą WK FWD.
- 2) *Wytuczne* mają na celu określenie warunków i trybu wykorzystania środków FWD w ramach MF EOG 2014-2021 i NMF 2014-2021 w sposób zapewniający efektywną realizację podstawowego celu FWD, tj. wzmacniania stosunków dwustronnych pomiędzy Polską a Państwami-Darczyńcami.
- 3) Finansowanie działań służących wzmacnianiu relacji dwustronnych w ramach kosztów zarządzania OP (zgodnie z art. 8.10.4 lit. m) i n) Regulacji) oraz kosztów ponoszonych przez KPK w związku

z przygotowaniem, oceną, przepływem środków finansowych i monitorowaniem FWD w ramach Pomocy Technicznej (zgodnie z art. 8.11.2 lit. a) Regulacji) regulowane jest odpowiednio *Wytycznymi ws. kosztów zarządzania oraz Wytycznymi PT*.

- 4) Działania powinny być zgodne z zasadą równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasadą równości kobiet i mężczyzn.

Rozdział 2 Podział zadań i odpowiedzialności w ramach FWD

- 1) Podmiotem odpowiedzialnym za wdrażanie FWD jest KPK, z zastrzeżeniem, że za przyjęcie Planu Działań FWD i weryfikację postępów w realizacji celu współpracy dwustronnej odpowiada on wspólnie z Państwami-Darczyńcami.
- 2) Po podpisaniu MoU KPK tworzy WK FWD, złożony z przedstawicieli KPK oraz Ministerstw Spraw Zagranicznych Polski i Państw-Darczyńców, a także przedstawicieli BMF pełniących rolę obserwatorów, odpowiedzialny za nadzorowanie postępu w realizacji celu polegającego na wzmacnianiu stosunków dwustronnych.
- 3) Do zadań WK FWD należy w szczególności:
 - a) omawianie kwestii dwustronnego zainteresowania, identyfikowanie inicjatyw i weryfikacja ogólnego postępu w realizacji celu polegającego na wzmacnianiu stosunków dwustronnych;
 - b) przyjęcie Planu Działań FWD, który będzie przedmiotem dyskusji na spotkaniu rocznym;
 - c) identyfikowanie i alokacja środków FWD na programy dwustronnego zainteresowania, na podstawie wniosków OP o przyznanie dodatkowych środków (*expressions of interest*).
- 4) Szczegółowe postanowienia dotyczące składu, funkcji oraz trybu działania WK FWD określa procedura WK FWD przyjęta na pierwszym posiedzeniu tego gremium, tj. w dniu 26 lutego 2018 r.
- 5) Część środków FWD alokowana na programy, zarządzana jest przez OP, którzy ujmują postanowienia dotyczące FWD w opisach systemu zarządzania i kontroli oraz ścieżkach audytu.

Podrozdział 2.1 Środki FWD zarządzane przez KPK

- 1) KPK zarządza częścią środków FWD, które nie zostały alokowane na programy w MoU lub w drodze akceptacji wniosku o przyznanie dodatkowych środków z budżetu FWD (tj. *expression of interest*, którego wzór stanowi załącznik nr 4 do *Wytycznych BMF ws. FWD*) . Środki te mogą zostać wykorzystane na:
 - a) realizację inicjatyw predefiniowanych,
 - b) realizację inicjatyw konkursowych.
- 2) Istotą inicjatyw finansowanych z części FWD zarządzanej przez KPK jest możliwość ich wykraczania poza zakres programów uzgodnionych w MoU. Inicjatywy te powinny być związane

ze współpracą dwustronną na poziomie krajowym, lokalnym lub regionalnym i stanowić platformę dla ściślejszych stosunków m.in. politycznych, kulturowych, gospodarczych i edukacyjnych, w tym akademickich, w szerszym znaczeniu.

- 3) Strategiczne założenia dotyczące wykorzystania środków FWD w części zarządzanej przez KPK, w tym w szczególności założenia dotyczące planowanych naborów wniosków konkursowych, katalog inicjatyw predefiniowanych oraz programy dwustronnego zainteresowania, ujmowane są w Planie Działań FWD¹.
- 4) Plan Działań FWD i jego aktualizacje podlegają akceptacji WK FWD w trybie określonym w procedurze WK FWD .
- 5) Warunkami uruchomienia przez KPK naboru wniosków konkursowych oraz podjęcia działań zmierzających do umożliwienia realizacji inicjatyw predefiniowanych jest akceptacja Planu Działań przez WK FWD.
- 6) Zasady naboru wniosków konkursowych oraz teksty ogłoszeń o naborze opracowywane są przez KPK w trybie określonym w Procedurze WK FWD.
- 7) KPK zapewnia szeroką promocję naboru wniosków konkursowych. Ostateczna wersja ogłoszenia o naborze wniosków konkursowych publikowana jest w szczególności na stronie internetowej www.eog.gov.pl

Podrozdział 2.2 Środki FWD zarządzane przez OP

- 1) Środki FWD alokowane na poszczególne programy w MoU nie wymagają zatwierdzenia przez WK FWD lub KPK.
- 2) Decyzje dotyczące sposobu wykorzystania środków FWD alokowanych na programy, realizowane we współpracy z PPD podejmowane są w drodze konsensusu między OP a PPD w ramach Komitetu Współpracy lub Komitetu Programowego.
- 3) Środki FWD alokowane na poszczególne programy w MoU są alokacjami minimalnymi – OP może wnioskować o dodatkowe środki z budżetu FWD poprzez złożenie do KPK wniosku o przyznanie dodatkowych środków z budżetu FWD (tj. *expression of interest*, którego wzór stanowi załącznik nr 4 do *Wytycznych BMF ws. FWD*)².
- 4) Sposób wykorzystania środków FWD alokowanych na programy w MoU i ambicje bilateralne programu OP opisuje w koncepcji programu, sporządzanej według wzoru stanowiącego załącznik nr 5 do Regulacji. W dokumencie tym OP wskazuje ponadto, czy będzie składać wniosek o przyznanie dodatkowych środków z budżetu FWD, jak również priorytety takiej alokacji.

¹ W Planie Działań wskazuje się planowane wyniki realizowanych inicjatyw bilateralnych, poprzez określenie planowanych do osiągnięcia wskaźników produktu, rezultatu oraz ich wartość, zgodnie z *Wytycznymi dot. rezultatów*.

² W *expression of interest* wskazuje się planowane wyniki realizowanych inicjatyw bilateralnych, poprzez określenie planowanych do osiągnięcia wskaźników produktu i rezultatu, zgodnie z *Wytycznymi dot. rezultatów*.

- 5) Wniosek o przyznanie dodatkowych środków z budżetu FWD, po zakończeniu jego formalnej weryfikacji przez KPK, przedkładany jest WK FWD do rozpatrzenia (na pierwszym posiedzeniu po zakończeniu weryfikacji formalnej lub w trybie obiegowym).
- 6) Rozpatrując wniosek, WK FWD uwzględni m.in. poziom wykorzystania przez OP alokacji FWD określonej w MoU lub wcześniejsze wnioski o przyznanie dodatkowych środków z FWD.
- 7) KPK przekazuje OP informację o decyzji WK FWD w sprawie przyznania dodatkowych środków z budżetu FWD na program, po zaakceptowaniu protokołu z posiedzenia WK FWD lub akceptacji / odrzuceniu wniosku w trybie obiegowym.
- 8) OP zobowiązany jest zarządzać dodatkową alokacją środków FWD na program zgodnie z rekomendacjami WK FWD.
- 9) Przedstawiciele OP, jak również PPD lub innych podmiotów, mogą być zapraszani do udziału w posiedzeniach WK FWD w charakterze obserwatorów, jeśli wymagał tego będzie charakter diskutowanych kwestii.
- 10) Środki FWD alokowane na program OP może wykorzystać między innymi:
 - a) na realizację inicjatyw predefiniowanych;
 - b) na realizację inicjatyw konkursowych;
 - c) jako kapitał załączkowy (tzw. seed money), służący stymulowaniu rozwoju partnerstw, o którym mowa szerzej w Podrozdziale 3.2 pkt 3) *Wytycznych*.
- 11) Zasady naboru wniosków konkursowych oraz teksty ogłoszeń o naborze opracowywane są przez OP w porozumieniu z PPD w ramach Komitetu Współpracy lub Komitetu Programowego.

Rozdział 3 Kwalifikowalność

Podrozdział 3.1 Ogólne zasady kwalifikowalności

- 1) Początkową datą kwalifikowalności wydatków FWD jest dzień 20 grudnia 2017 r., ustalony zgodnie z art. 4.6 ust. 2 Regulacji. Okres kwalifikowalności FWD kończy się z dniem 30 kwietnia 2025 r. Okres kwalifikowalności wydatków w ramach danej inicjatywy wskazywany jest w dokumencie stanowiącym podstawę przyznania finansowania (umowa/decyzja/porozumienie).
- 2) Za wydatki kwalifikowalne uznaje się koszty faktycznie poniesione odpowiednio przez Beneficjenta, Partnera, OP lub KPK, spełniające następujące kryteria:
 - a) zostały poniesione między pierwszym a ostatnim dniem kwalifikowalności, zgodnie z ramami czasowymi określonymi w umowie/decyzji/porozumieniu w sprawie inicjatywy;
 - b) mają związek z przedmiotem umowy/decyzji/porozumienia w sprawie inicjatywy;
 - c) są proporcjonalne i niezbędne do wdrożenia inicjatywy;

- d) muszą być wykorzystane wyłącznie na realizację celów inicjatywy i jej oczekiwanych rezultatów³, w sposób zgodny z zasadami gospodarności, skuteczności i efektywności;
 - e) są możliwe do zidentyfikowania i zweryfikowania, w szczególności poprzez wprowadzenie do ewidencji księgowej Beneficjenta lub/i partnera inicjatywy, oraz ustalone zgodnie z obowiązującymi standardami rachunkowości kraju, w którym siedzibę ma Beneficjent lub Partner inicjatywy, a także zgodne z ogólnie przyjętymi zasadami rachunkowości;
 - f) są zgodne z obowiązującymi przepisami prawa krajowego oraz unijnego;
 - g) są prawidłowo udokumentowane;
 - h) nie są finansowane z innych środków pomocowych, unijnych lub krajowych (zasada braku podwójnego finansowania⁴).
- 3) Wydatki uznaje się za poniesione, gdy koszt został zafakturowany lub został wystawiony inny dokument finansowy o równorzędnej wartości dowodowej, koszt został zapłacony, a przedmiot dostarczony (w przypadku towarów) lub wykonany (w przypadku usług). Na zasadzie wyjątku, koszty, w odniesieniu do których faktury (lub inne równoważne dokumenty finansowe zostały wystawione w ostatnim miesiącu kwalifikowalności, są również uważane za powstałe w okresie kwalifikowalności, o ile zostały zapłacone w terminie 30 dni od ostatniego dnia kwalifikowalności wydatków. Koszty ogólne uznane są za poniesione w chwili ich zaksięgowania.
- 4) Wewnętrzne procedury Beneficjenta, Partnera, OP lub KPK w zakresie rachunkowości i audytu powinny umożliwiać bezpośrednie powiązanie wydatków w odniesieniu do FWD z odpowiednimi sprawozdaniami rachunkowymi i dokumentami uzupełniającymi.

Podrozdział 3.2 Typy działań możliwych do finansowania w ramach FWD

- 1) Zgodnie z art. 8.8 Regulacji, w ramach FWD kwalifikowalne mogą być koszty poniesione odpowiednio przez Beneficjenta, Partnera, OP lub KPK, w związku z:
- a) działaniami mającymi na celu wzmocnienie stosunków dwustronnych między Państwami-Darczyńcami a Polską;
 - b) poszukiwaniem partnerów dla projektów partnerskich z Darczyńcami przed przygotowaniem wniosku aplikacyjnego lub w jego trakcie, rozwojem takich partnerstw oraz przygotowaniem wniosku aplikacyjnego dla projektu partnerskiego z Darczyńcami;
 - c) tworzeniem sieci kontaktów, wymianą, dzieleniem się i przekazywaniem wiedzy, technologii, doświadczeń oraz najlepszych praktyk między podmiotami w Polsce a podmiotami w Państwach-Darczyńcach lub organizacjami międzynarodowymi;

³ Zgodnie z Wytycznymi dot. wyników.

⁴ Zasada braku podwójnego finansowania oznacza, że ten sam wydatek nie może być dwa razy zrefundowany/rozliczony ze środków publicznych – środków pomocy zagranicznej, unijnych oraz krajowych (całkowicie lub w części).

- d) działaniami mającymi na celu wzmocnienie współpracy oraz wymianę doświadczeń i najlepszych praktyk między OP a podobnymi podmiotami w Polsce i Państwach-Darczyńcach oraz z organizacjami międzynarodowymi, pod warunkiem że co najmniej jeden podmiot z Państw-Darczyńców uczestniczy w tym działaniu.
- 2) W fazie przygotowawczej programu, tj. do dnia podpisania umowy w sprawie realizacji programu, OP mogą wykorzystywać środki FWD w celu wzmocnienia dwustronnego wymiaru programów i przygotowania podstaw do przyszłej współpracy. Przykładowe działania możliwe do finansowania w tej fazie obejmują:
- a) wizyty studyjne OP, potencjalnych Beneficjentów projektów i Partnerów projektów do Państw-Darczyńców w celu zgromadzenia wkładu do przygotowania programów;
 - b) studia wykonalności w zakresie współpracy dwustronnej i doradztwa fachowego w zakresie takiego zaprojektowania programu, aby integrował on aspekty o charakterze dwustronnym;
 - c) spotkania z podmiotami z Państw-Darczyńców, będącymi potencjalnymi partnerami w inicjatywach predefiniowanych;
 - d) konsultacje dwustronne z interesariuszami;
 - e) działania promocyjne w celu zachęcenia potencjalnych Beneficjentów inicjatyw i partnerów projektów partnerskich.
- 3) W przypadku OP, kwalifikowalne są ponadto koszty związane z uruchomieniem kapitału załóżkowego (tzw. seed money), np. na pokrycie kosztów podróży i spotkań potencjalnych partnerów lub kosztów związanych z przygotowaniem wniosku dotyczącego projektu lub rozwijaniem partnerstwa. Uruchomienie kapitału załóżkowego następuje w formie otwartego dla wnioskodawców zaproszenia do składania wniosków w określonym czasie, np. kilka miesięcy przed naborem głównym lub w ramach ciągłego składania wniosków.
- 4) Do przykładowych działań, które można realizować w ramach części FWD zarządzanej przez KPK, należą wydarzenia mające na celu inicjowanie współpracy, które nie są związane z jednym określonym programem; współpraca techniczna i wymiana ekspertów; oddelegowanie pracowników i praktyki; budowanie zdolności i krótkookresowe szkolenia; warsztaty i seminaria poświęcone kwestiom będącym przedmiotem wspólnego zainteresowania; misje i wizyty studyjne; gromadzenie danych, raporty, studia i publikacje; kampanie, wystawy i materiały promocyjne.
- 5) Dopuszcza się możliwość finansowania kosztów pośrednich związanych z wdrażaniem inicjatywy predefiniowanej lub konkursowej w wysokości nieprzekraczającej 10% całkowitych wydatków kwalifikowalnych inicjatywy. W przypadku inicjatyw predefiniowanych, decyzję w sprawie finansowania kosztów pośrednich podejmuje odpowiednio KPK lub OP, uwzględniając stopień złożoności danej inicjatywy. W przypadku inicjatyw konkursowych, potencjalne finansowanie kosztów pośrednich przewiduje się w ogłoszeniu o naborze.

Podrozdział 3.3 Podróże służbowe krajowe i zagraniczne

- 1) Uwzględniając zasadę proporcjonalności, koszty podróży służbowych, w tym diety, można obliczać ryczałtowo. Wydatki poniesione w ramach podróży służbowych nie powinny przekraczać limitów obowiązujących daną jednostkę na podstawie przepisów krajowych lub regulacji wewnętrznych, z zastrzeżeniem pkt. 2. Koszty podróży służbowych, krajowych oraz zagranicznych, (w przypadku polskich podmiotów publicznych oraz niepublicznych), co do zasady winny być rozliczane według limitów wskazanych w *Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej* lub odpowiednich rozporządzeń w sprawie należności z tytułu podróży służbowej przysługujących funkcjonariuszom. W uzasadnionych przypadkach limity wskazane w ww. Rozporządzeniu mogą zostać zmienione. Wówczas, przy złożeniu *Finansowego Raportu Okresowego* należy przedstawić odpowiednie uzasadnienie.
- 2) W przypadku jednostek, które nie mają uregulowań w powyższym zakresie, zaleca się stosowanie stawek ryczałtowych diet Komisji Europejskiej (zgodnie z dokumentem – załącznik do decyzji KE w sprawie ogólnych przepisów dotyczących podróży służbowych urzędników i pozostałych zatrudnionych w KE nr C(2008)6215 z dnia 18.11.2008 r. wraz z aktualizacjami). W przypadku programu „Edukacja” zastosowanie mają przepisy art. 8.9 Regulacji oraz *Wytyczne dotyczące programów edukacyjnych*, wydane przez BMF.
- 3) Cel podróży służbowej powinien być bezpośrednio związany z zadaniami instytucji w zakresie FWD, a przejazdy, co do zasady, powinny odbywać się przy użyciu najbardziej efektywnych i uzasadnionych ekonomicznie środków transportu.
- 4) Prywatne środki transportu rozliczane są tylko do wysokości określonej w odpowiednich przepisach krajowych lub w regulaminach wewnętrznych Beneficjentów/Partnerów, którzy nie są zobowiązani do stosowania przepisów krajowych.
- 5) Wydatki związane z podróżami służbowymi, które nie doszły do skutku, mogą stanowić wydatek kwalifikowalny, jeżeli spełniają równocześnie poniższe warunki:
 - a) przyczyny nieodbycia podróży służbowej były niezależne od KPK /OP /Beneficjenta /Partnera;
 - b) wydatek w żaden sposób nie może zostać odzyskany przez KPK/OP/Beneficjenta/Partnera, w tym również w ramach ubezpieczenia;
 - c) każdy przypadek rozliczenia kosztów nieodbytej podróży służbowej został odpowiednio uzasadniony przez KPK/OP/Beneficjenta/Partnera.

Podrozdział 3.4 Wydatki niekwalifikowalne

Zgodnie z art. 8.7 Regulacji do wydatków niekwalifikowalnych zalicza się:

- a) odsetki od zadłużenia, opłaty za obsługę zadłużenia i opłaty za opóźnienie płatności;
- b) opłaty za transakcje finansowe i inne koszty czysto finansowe, z wyjątkiem kosztów związanych z rachunkami wymaganymi przez KMF lub NMSZ, KPK lub obowiązujące prawo oraz kosztów usług finansowych nałożonych przez umowę w sprawie projektu;
- c) rezerwy na straty lub potencjalne przyszłe zobowiązania;
- d) straty spowodowane różnicami kursowymi,
- e) VAT możliwy do odzyskania;
- f) koszty pokryte z innych źródeł;
- g) grzywny, kary i koszty postępowania sądowego, z wyjątkiem postępowań, które stanowią element integralny i konieczny dla osiągnięcia rezultatów projektu.
- h) wydatki niepotrzebne lub nierozważne.

Podrozdział 3.5 Dokumentowanie wydatków

- 1) Zgodnie z art. 8.12 Regulacji, koszty poniesione w ramach FWD należy dokumentować przy pomocy otrzymanych faktur lub dokumentów księgowych o równoważnej wartości dowodowej.
- 2) Dopuszcza się możliwość przedstawienia przez Beneficjenta lub Partnera dowodów poniesienia wydatków w formie raportu niezależnego audytora lub kompetentnego i niezależnego funkcjonariusza publicznego, który będzie poświadczać, że deklarowane koszty zostały poniesione zgodnie z Regulacjami obowiązującym prawem i krajowymi praktykami w zakresie rachunkowości (art.8.12.4 Regulacji).
- 3) W przypadku dopuszczenia możliwości finansowania w ramach inicjatywy kosztów pośrednich, opis metody (art. 8.5 Regulacji) ich obliczania należy przedłożyć do akceptacji odpowiednio KPK lub OP wraz z dokumentem stanowiącym podstawę przyznania finansowania.
- 4) Faktury i dokumenty o równoważnej mocy dowodowej, dokumentujące wydatki poniesione w ramach FWD, należy opisywać w jednoznaczny sposób, wskazując w opisach w szczególności nr faktury/dokumentu, zakres merytoryczny działania oraz źródło finansowania, tj. FWD MF EOG 2014-2021 i NMF 2014-2021 w odpowiedniej proporcji tj.49,15% / 50,85%.⁵ Wskazana proporcja źródeł finansowania może ulec zmianie, jeżeli umowa / porozumienie / decyzja stanowi inaczej.
- 5) Koszt wykonania raportu niezależnego audytora lub kompetentnego i niezależnego funkcjonariusza publicznego uznaje się za koszt kwalifikowalny inicjatywy pod warunkiem, że spełnia on ogólne zasady dotyczące kwalifikowalności wydatków, o których mowa w Podrozdziale 3.1 Wytucznych.

⁵ Nie dotyczy raportów niezależnego audytora lub kompetentnego i niezależnego funkcjonariusza publicznego, przedstawianych przez Beneficjenta / Partnera, będącego podmiotem z Państwa-Darczyńcy, lub z państwa spoza EOG, które ma wspólną granicę z Polską, lub z organizacją międzynarodową, jej organem lub agencją

Rozdział 4 Przyznawanie finansowania

- 1) Przyznanie finansowania inicjatywom predefiniowanym lub konkursowym w ramach FWD jest warunkowane:
 - a) akceptacją przez WK FWD inicjatywy predefiniowanej, przewidywanej do finansowania w części FWD zarządzanej przez KPK, poprzez jej włączenie do Planu Działań FWD;
 - b) akceptacją przez KW lub KP danego programu inicjatywy predefiniowanej, przewidywanej do finansowania w części FWD zarządzanej przez OP;
 - c) zakwalifikowaniem do finansowania propozycji inicjatywy zgłoszonej w naborze wniosków konkursowych, ogłoszonych przez KPK lub OP.
- 2) Podstawą przyznania finansowania inicjatywom predefiniowanym lub konkursowym FWD jest umowa lub porozumienie w sprawie finansowania inicjatywy, zawierane przez Beneficjenta odpowiednio z KPK lub OP albo decyzja wydana przez KPK lub OP. Do dokumentu stanowiącego podstawę przyznania finansowania załącza się *Wniosek o finansowanie inicjatywy bilateralnej w ramach FWD (o ile dotyczy)*. Wniosek określa zakres merytoryczny inicjatywy, harmonogram planowanych działań, ich przewidywane rezultaty – zgodnie z zasadami określonymi w *Wytycznych BMF dot. rezultatów* oraz budżet inicjatywy.

Rozdział 5 System rozliczeń i przepływów finansowych

Podrozdział 5.1 Rozliczenia na poziomie KPK – BMF

- 1) Płatności w ramach FWD realizowane przez stronę Państw-Darczyńców mają formę zaliczek, płatności okresowych i płatności salda końcowego. Płatności dokonywane są na wskazany przez stronę polską rachunek Mechanizmów Finansowych w Polsce. Poziom zaliczek i mechanizm spłaty określa się w Umowie FWD.
- 2) Pierwsza płatność (zaliczka) jest wypłacana przez BMF na rachunek Mechanizmów Finansowych w Polsce po podpisaniu Umowy FWD, w kwocie wynikającej z tej umowy.
- 3) Płatności okresowe składają się, co do zasady, z wydatków planowanych na kolejny okres sprawozdawczy, pomniejszonych o saldo na początku okresu, którego planowane wydatki dotyczą⁶.
- 4) Kwoty wydatków wykazywane w *Finansowych Raportach Okresowych* są wyrażane w euro. Kwoty w PLN są przeliczane na euro z wykorzystaniem miesięcznego obrachunkowego kursu wymiany

⁶ Saldo jako różnica między poprzednio otrzymaną płatnością okresową/zaliczką a faktycznymi wydatkami poniesionymi w sprawozdawczym okresie oraz wydatkami planowanymi jeszcze do poniesienia przed rozpoczęciem kolejnego okresu sprawozdawczego, o którym mowa w podrozdziale 5.1. pkt 3. Kwota płatności okresowej może zostać zmieniona przez KMF lub NMSZ jeśli planowane wydatki zostaną uznane za nieuzasadnione. KMF lub NMSZ przedstawi KPK oraz IC uzasadnienie zmiany.

euro Komisji Europejskiej stosowanego w miesiącu, w którym wydatki zostały poniesione przez /KPK/OP⁷.

- 5) Saldo końcowe KPK przedstawia w ostatnim zbiorczym *Finansowym Raporcie Okresowym* z wykorzystania FWD.
- 6) KPK przygotowuje zbiorcze *Finansowe Raporty Okresowe* dla FWD zgodnie z pkt. 6.1. *Wytycznych*, a następnie przekazuje je do IC. Po poświadczeniu przez IC Raporty przedkładane są do KMF lub NMSZ. Po akceptacji Raportów przez KMF lub NMSZ następuje przelew płatności okresowych na rachunek Mechanizmów Finansowych w Polsce.

Podrozdział 5.2 Rozliczenia na poziomie OP – KPK

- 1) W przypadku OP będących państwowymi jednostkami budżetowymi (pjb), wydatki na realizację FWD planować należy w ramach budżetu środków europejskich w poszczególnych częściach budżetowych właściwego dysponenta lub rezerwie celowej budżetu środków europejskich. Płatności realizowane będą w systemie BGK, zgodnie z ustawą o finansach publicznych⁸.
- 2) Środki dla OP niebędących pjb będą planowane, co do zasady, przez KPK w części 34 lub rezerwie celowej budżetu środków europejskich i wypłacane na rzecz OP przez KPK.
- 3) OP niebędących pjb, KPK może upoważnić na podstawie art. 188 ust. 2 ustawy o finansach publicznych do wydawania zgody na dokonywanie płatności i wypłatę środków FWD na rzecz Beneficjentów realizowanych inicjatyw⁹.
- 4) Kwoty wydatków wykazywane w *Finansowych Raportach Okresowych* OP są wyrażane w euro. Kwoty w PLN są przeliczane na euro z wykorzystaniem miesięcznego obrachunkowego kursu wymiany euro Komisji Europejskiej stosowanego w miesiącu, w którym wydatki zostały poniesione przez Beneficjenta/OP¹⁰.
- 5) Saldo końcowe OP przedstawia w ostatnim *Finansowym Raporcie Okresowym* z wykorzystania FWD.
- 6) OP przygotowuje *Finansowy Raport Okresowy* z wykorzystania środków FWD zgodnie z pkt. 6.2. *Wytycznych*, a następnie przekłada go do KPK. Płatności na rzecz OP niebędących pjb są co do zasady dokonywane przez KPK, po zatwierdzeniu przez KPK *Finansowego Raportu Okresowego*.

⁷ Kurs ten dostępny jest na stronie Komisji Europejskiej:

http://ec.europa.eu/budget/contracts_grants/info_contracts/inforeuro/index_en.cfm

⁸ W przypadku decyzji Ministerstwa Finansów o zaplanowaniu całości środków FWD na dany rok w ramach rezerwy celowej budżetu środków europejskich, w przypadku zasadności / konieczności poniesienia wydatków przez OP w ramach FWD w danym roku sugeruje się w pierwszej kolejności przesunięcia w ramach budżetu środków europejskich właściwej OP części budżetowej. W drugiej kolejności – uruchamianie rezerwy celowej budżetu środków europejskich zgodnie z procedurą zamieszczoną na stronie internetowej <https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony/rezerwa-celowa>

⁹ W fazie przygotowawczej programu, sugeruje się OP niebędącym pjb finansowanie działań mających na celu wzmocnienie relacji dwustronnych z kosztów zarządzania. W przypadku zasadności / konieczności poniesienia wydatków przez OP w ramach FWD, OP dokonuje zgłoszenia do KPK potrzeby przygotowania umowy o dofinansowanie na okres przygotowawczy programu.

¹⁰ Kurs ten dostępny jest na stronie Komisji Europejskiej:

http://ec.europa.eu/budget/contracts_grants/info_contracts/inforeuro/index_en.cfm

Podrozdział 5.3 Rozliczenia na poziomie Beneficjent – KPK oraz Beneficjent – OP

- 1) W przypadku, gdy Beneficjentem jest pjb (dotyczy zarówno inicjatyw predefiniowanych jak i konkursowych zarządzanych przez OP i KPK) planuje on środki na realizację zadań w ramach FWD w budżecie właściwego dysponenta lub rezerwie celowej budżetu środków europejskich. Płatności realizowane będą w systemie BGK, zgodnie ustawą o finansach publicznych.
- 2) W przypadku, gdy Beneficjentem FWD jest podmiot niebędący państwową jednostką budżetową:
 - a) podstawą dokonania płatności okresowej i końcowej jest przedłożenie przez Beneficjenta i akceptacja odpowiednio przez KPK lub OP *Finansowego Raportu Okresowego* lub innego dokumentu, o którym mowa w pkt. 6.2 lub 6.3 *Wytycznych*¹¹ (płatności są dokonywane w trybie i terminach określonych w umowie /porozumieniu/decyzji);
 - b) dopuszcza się możliwość wypłacenia pierwszej płatności przez KPK lub OP na rzecz Beneficjenta w formie zaliczki.

Rozdział 6 Obowiązki sprawozdawcze w ramach Funduszu Współpracy Dwustronnej

Podrozdział 6.1 Obowiązki sprawozdawcze Krajowego Punktu Kontaktowego

- 1) KPK dokonuje rejestracji inicjatyw dwustronnych finansowanych z części FWD zarządzanej bezpośrednio przez KPK po rozpoczęciu inicjatywy i wprowadza informacje o osiągniętych rezultatach do 4 tygodni od zakończenia inicjatywy – w systemie informatycznym, udostępnionym przez BMF, w celu umożliwienia przeglądu rodzajów finansowanych działań, zaangażowanych podmiotów i osiągniętych rezultatów.
- 2) Na podstawie *Finansowych Raportów Okresowych* otrzymanych od OP oraz Beneficjentów inicjatyw predefiniowanych i inicjatyw konkursowych finansowanych z części FWD zarządzanej przez KPK, w trybie określonym w *Podrozdziałach 5.2 i 5.3 Wytycznych*, KPK sporządza zbiorcze *Finansowe Raporty Okresowe* z wdrażania FWD, według wzoru określonego przez BMF.
- 3) Jeżeli Beneficjentem środków jest KPK, raportuje się wydatki rzeczywiście poniesione przez KPK. W odniesieniu do inicjatyw predefiniowanych i konkursowych realizowanych przez inne podmioty w części FWD zarządzanej przez KPK, jako poniesione raportuje się płatności KPK na rzecz Beneficjentów (dotyczy podmiotów niebędących pjb).
- 4) Zbiorcze *Finansowe Raporty Okresowe* z wdrażania FWD obejmują okresy:
 - a) od 1 stycznia do 30 czerwca dla wydatków poniesionych i od 1 listopada do 30 kwietnia dla wydatków planowanych;

¹¹ Dopuszcza się możliwość wypłaty płatności końcowej przed złożeniem ostatniego *Finansowego Raportu Okresowego* w uzasadnionych przypadkach.

- b) od 1 lipca do 31 grudnia dla wydatków poniesionych i od 1 maja do 31 października dla wydatków planowanych;

i są przekazywane przez KPK do BMF najpóźniej odpowiednio do 15 września dla płatności przewidzianych do 15 października i 15 marca dla płatności przewidzianych do 15 kwietnia

- 5) KPK sporządza Raport Strategiczny, w którym zawiera m.in. informacje dotyczące wzmocnienia relacji dwustronnych z Państwami-Darczyńcami. Projekt raportu w tym zakresie przekazywany jest do zaopiniowania przez WK FWD w trybie określonym w Procedurze WK FWD. Raport strategiczny podlega akceptacji Państw-Darczyńców podczas spotkania rocznego.
- 6) KPK przygotowuje ostatni zbiorczy *Finansowy Raport Okresowy* z wdrażania FWD na podstawie ostatnich *Finansowych Raportów Okresowych* otrzymanych od OP oraz Beneficjentów inicjatyw predefiniowanych i inicjatyw konkursowych finansowanych w części FWD zarządzanej przez KPK. Raport ten uwzględnia wyliczenia salda końcowego.

Podrozdział 6.2 Obowiązki sprawozdawcze Operatorów Programów

- 1) OP dokonuje rejestracji inicjatyw dwustronnych, finansowanych ze środków FWD alokowanych na dany program po rozpoczęciu inicjatywy i wprowadza informacje o osiągniętych rezultatach do 4 tygodni od zakończenia inicjatywy – w systemie informatycznym, udostępnionym przez BMF, w celu umożliwienia przeglądu rodzajów finansowanych działań, zaangażowanych podmiotów i osiągniętych rezultatów.
- 2) OP składa do KPK *Finansowe Raporty Okresowe* z wykorzystania środków FWD alokowanych na dany program, według wzoru określonego przez KPK, obejmujące okresy:
 - a) od 1 stycznia do 30 czerwca dla poniesionych wydatków i od 1 listopada do 30 kwietnia dla planowanych wydatków;
 - b) od 1 lipca do 31 grudnia dla poniesionych wydatków i od 1 maja do 31 października dla planowanych wydatków;w terminach określonych w Umowie w sprawie realizacji programu.
- 3) *Finansowe Raporty Okresowe* powinny zawierać:
 - a) opis działań zrealizowanych w okresie sprawozdawczym w ramach FWD (dotyczy działań własnych OP oraz inicjatyw predefiniowanych i inicjatyw konkursowych realizowanych ze środków FWD alokowanych na program);
 - b) opis rzeczywistych wydatków poniesionych w danym okresie sprawozdawczym, związanych z ww. działaniami;
 - c) opis wydatków planowanych do wydatkowania w okresach, o których mowa w pkt 2) a) – b).
- 4) Weryfikacja wydatków poniesionych przez OP dokonywana jest w przedziałach kwartałów kalendarzowych. OP, po upływie kwartału, w terminach i na zasadach określonych w

umowie/decyzji /porozumieniu, przekazuje do KPK wymagane zestawienia i dokumenty potwierdzające poniesienie wydatków w danym kwartale.

- 5) Jeżeli Beneficjentem środków jest OP, raportuje się wydatki rzeczywiście poniesione przez OP. W odniesieniu do inicjatyw predefiniowanych i konkursowych realizowanych przez inne podmioty w części FWD zarządzanej przez OP, jako poniesione raportuje się płatności OP na rzecz Beneficjentów.
- 6) KPK dokonuje wyboru próby dokumentów finansowych z otrzymanych zestawień, które następnie podlegają szczegółowej weryfikacji. Metodologia wyboru próby oraz lista dokumentująca wybór próby oraz weryfikację wydatków zostanie określona w wewnętrznych procedurach KPK (ścieżkach audytu) i może podlegać uaktualnieniom. Proces weryfikacji uwzględnia m.in.:
 - a) kwalifikowalność wydatków, zgodnie z kryteriami wskazanymi w art. 8.2.2 oraz 8.8.1 Regulacji,
 - b) jednokrotność przedstawiania wydatku do rozliczenia,
 - c) uwzględnienie wyników wszystkich audytów i kontroli na miejscu przeprowadzonych w ramach FWD,
 - d) uwzględnienie rozliczenia kwot nieprawidłowości,
 - e) nieprzedstawianie do rozliczenia wydatków Beneficjenta wcześniej uznanych za nieprawidłowe lub niekwalifikowane.
- 7) OP w raporcie rocznym z wdrażania programu, zgodnie z art. 6.11 Regulacji, dokonuje oceny i przedstawia postęp w realizacji celu współpracy dwustronnej, w tym, lecz nie wyłącznie, wskaźniki produktów i rezultatów z zakresu współpracy dwustronnej.
- 8) OP zobowiązany jest do udzielania – na prośbę KPK – dodatkowych informacji i udostępniania dodatkowych materiałów w zakresie FWD, na potrzeby przygotowania rozdziału dotyczącego stosunków dwustronnych w raporcie strategicznym.
- 10) Wyliczenie salda końcowego jest dokonywane przez OP w ostatnim *Finansowym Raporcie Okresowym* z wykorzystania środków FWD alokowanych na dany Program.
- 11) Podsumowanie całego okresu wdrażania FWD i osiągniętych rezultatów jest dokonywane przez OP w raporcie końcowym z wdrażania programu.

Podrozdział 6.3 Obowiązki sprawozdawcze Beneficjentów inicjatyw predefiniowanych i Beneficjentów inicjatyw konkursowych zarządzanych przez KPK

- 1) Beneficjent inicjatywy predefiniowanej lub inicjatywy konkursowej składa do KPK *Finansowe Raporty Okresowe* z wykorzystania środków FWD, według wzoru określonego przez KPK, zgodnie z terminami określonymi w umowie/decyzji/porozumieniu;
- 2) *Finansowe Raporty Okresowe* powinny zawierać:
 - a) opis działań zrealizowanych w okresie sprawozdawczym w ramach FWD;

- b) opis związanych z ww. działaniami rzeczywistych wydatków poniesionych w danym okresie sprawozdawczym;
 - c) opis wydatków planowanych na kolejne okresy.
- 3) Wraz z *Finansowym Raportem Okresowym* Beneficjent przedkłada do KPK:
- a) zestawienie wydatków wraz ze wskazaniem dokumentów finansowych potwierdzających ich poniesienie w danym okresie sprawozdawczym, podpisane przez osobę upoważnioną,
 - b) listę zamówień publicznych w odniesieniu do wydatków poniesionych w okresie sprawozdawczym, podpisaną przez osobę upoważnioną.

W przypadku przedstawienia raportu niezależnego audytora lub kompetentnego i niezależnego funkcjonariusza publicznego lit. a i b nie mają zastosowania.

W przypadku Beneficjentów, przy pierwszym *Finansowym Raportie Okresowym*, przekazywane jest dodatkowo oświadczenie o kwalifikowalności VAT, podpisane przez osobę upoważnioną do reprezentowania Beneficjenta, a Beneficjent informuje o zmianach kwalifikowalności VAT w kolejnych raportach, jeżeli taka zmiana będzie miała miejsce.

- 4) KPK dokonuje wyboru próby dokumentów finansowych z otrzymanych zestawień, które następnie podlegają szczegółowej weryfikacji. Metodologia wyboru próby oraz lista dokumentująca wybór próby oraz weryfikację wydatków zostanie określona w wewnętrznych procedurach KPK (ścieżkach audytu) i może podlegać uaktualnieniom. Proces weryfikacji uwzględnia m.in.:
- a) kwalifikowalność wydatków, zgodnie z kryteriami wskazanymi w art. 8.2.2 oraz 8.8.1. Regulacji,
 - b) jednokrotność przedstawiania wydatku do rozliczenia,
 - c) uwzględnienie wyników wszystkich audytów i kontroli na miejscu przeprowadzonych w ramach FWD,
 - d) uwzględnienie rozliczenia kwot nieprawidłowości,
 - e) nieprzedstawianie do rozliczenia wydatków beneficjenta wcześniej uznanych za nieprawidłowe lub niekwalifikowane.

Podrozdział 6.4 Obowiązki sprawozdawcze Beneficjentów inicjatyw predefiniowanych i Beneficjentów inicjatyw konkursowych zarządzanych przez OP

Obowiązki sprawozdawcze Beneficjentów inicjatyw predefiniowanych i inicjatyw konkursowych, realizowanych w ramach części FWD alokowanej na dany Program określa OP w umowie/decyzji/porozumieniu stanowiących podstawę przyznania finansowania.

Rozdział 7 Wizyty monitorujące (kontrole)

- 1) Beneficjenci FWD zobowiązani są do udostępniania całości dokumentacji dotyczącej przyznanej pomocy finansowej upoważnionym przedstawicielom KPK, OP, Państw-Darczyńców (KMF, NMSZ,

Komisji Audytorów EFTA, Biura Audytora Generalnego Norwegii) oraz innych instytucji upoważnionych do kontrolowania MF EOG i NMF.

- 2) Dokumenty powinny być dostępne do kontroli przez okres pięciu lat od przyjęcia przez KMF i NMSZ końcowego Raportu Strategicznego dla Mechanizmu Finansowego EOG na lata 2014-2021 i Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2014-2021.

Podrozdział 7.1 Wizyty monitorujące (kontrole) przeprowadzane przez KPK

1) KPK zapewnia realizację wizyt monitorujących inicjatyw predefiniowanych i konkursowych w ramach zarządzanej przez niego części FWD oraz dodatkowo monitoring wykonywania zadań OP w zakresie FWD, w trybie określonym w niniejszych *Wytycznych*, opisie systemu zarządzania i kontroli oraz ścieżkach audytu KPK.

2) Celem przeprowadzanych przez KPK monitoringów inicjatyw predefiniowanych i konkursowych finansowanych ze środków FWD w części zarządzanej przez KPK jest weryfikacja zgodności realizacji inicjatyw z Regulacjami, umową FWD, stosownymi przepisami prawa krajowego i unijnego oraz stosownymi wytycznymi wydanymi przez KMF oraz NMSZ (dotyczy m. in. *Wytycznych BMF ws. FWD, Wytycznych finansowych* (pkt 2.5) i *Podręcznika komunikacji i identyfikacji wizualnej dla MF EOG 2014-2021 i NMF 2014-2021*) lub Krajowy Punkt Kontaktowy.

3) Celem przeprowadzanych przez KPK monitoringów wykonywania zadań OP w zakresie FWD jest uzyskanie pewności, że system zarządzania i kontroli OP w zakresie FWD funkcjonuje prawidłowo, skutecznie oraz zgodnie z Regulacjami, umową FWD, umową w sprawie realizacji programu, stosownymi przepisami prawa krajowego i unijnego oraz stosownymi wytycznymi wydanymi przez KMF i NMSZ oraz Krajowy Punkt Kontaktowy.

4) Realizacja przez KPK monitoringu inicjatyw predefiniowanych i konkursowych finansowanych ze środków FWD zarządzanych przez KPK odbywa się wg następującego schematu:

- a) KPK przygotowuje roczny plan wizyt monitorujących, uwzględniający zestawienie Beneficjentów FWD, wytypowanych w danym roku do objęcia monitoringiem wraz z informacją o przybliżonym terminie monitoringu;
- b) KPK informuje Beneficjenta o planowanej wizycie monitorującej nie później niż 5 dni roboczych przed terminem rozpoczęcia wizyty, tak aby zagwarantować obecność koniecznego personelu i dostępność dokumentacji;
- c) KPK sporządza w terminie 15 dni roboczych od dnia zakończenia wizyty monitorującej, raport z wizyty monitorującej, zawierający wnioski i zalecenia, wraz z terminem ich wykonania przez Beneficjenta.

- d) Beneficjent, w terminie 10 dni roboczych od dnia otrzymania raportu z wizyty monitorującej, może przedstawić na piśmie swoje stanowisko wobec zawartych w nim informacji – w przypadku braku zastrzeżeń, Beneficjent zobowiązany jest do odesłania podpisanego raportu w tym terminie.
 - e) w przypadku zgłoszenia przez Beneficjenta zastrzeżeń do treści raportu z wizyty monitorującej, KPK rozpatruje zgłoszone zastrzeżenia w terminie 10 dni roboczych od dnia ich otrzymania – w przypadku uwzględnienia zastrzeżeń, KPK przekazuje Beneficjentowi, zmodyfikowany zgodnie z otrzymanymi uwagami raport;
 - f) w przypadku braku dalszych zastrzeżeń do raportu z wizyty monitorującej, Beneficjent zobowiązany jest do odesłania podpisanego raportu, w terminie 10 dni roboczych od dnia jego otrzymania;
 - g) w przypadku odmowy podpisania skorygowanego raportu, Beneficjent zobowiązany jest do przekazania pisemnego uzasadnienia odmowy podpisania raportu wraz z niepodpisanym raportem, w terminie 10 dni roboczych od dnia jego otrzymania. Odmowa podpisania raportu nie wstrzymuje wykonania zaleceń przez Beneficjenta.
 - h) wykonanie zaleceń zawartych w raporcie z wizyty monitorującej podlega monitorowaniu KPK.
- 5) W przypadku powzięcia przez KPK informacji o podejrzeniu nieprawidłowości w realizacji FWD, KPK (lub inna upoważniona instytucja) może przeprowadzić doraźną wizytę monitorującą bez konieczności uprzedniego powiadomienia jednostki monitorowanej. Niemniej jednak, w celu zapewnienia, że na miejscu monitoringu obecna będzie osoba/osoby upoważnione do reprezentowania jednostki monitorowanej dysponujące wiedzą na temat realizowanej inicjatywy, istnieje możliwość poinformowania monitorowanej jednostki o wizycie doraźnej, jednak nie wcześniej niż w terminie 1-2 dni robocze przed terminem rozpoczęcia monitoringu.
- 6) Realizacja przez KPK monitoringu wykonywania zadań OP w zakresie FWD odbywa się w terminach i w trybie przewidzianym dla wizyt monitorujących KPK w ramach programów.

Podrozdział 7.2 Wizyty monitorujące (kontrole) przeprowadzane przez OP

- 1) OP zapewnia monitoring inicjatyw predefiniowanych i konkursowych w ramach części FWD alokowanej na programy, w trybie określonym w opisie systemu zarządzania i kontroli oraz ścieżkach audytu OP.
- 2) Celem przeprowadzanych przez OP monitoringu inicjatyw predefiniowanych i konkursowych finansowanych ze środków FWD jest weryfikacja zgodności realizacji inicjatyw z Regulacjami, umową FWD, stosownymi przepisami prawa krajowego i unijnego oraz stosownymi wytycznymi wydanymi przez KMF i NMSZ (dotyczy m. in. *Wytycznych BMF ws. FWD, Wytycznych finansowych (pkt.2.5) i Podręcznika komunikacji i identyfikacji wizualnej dla MF EOG 2014-2021 i NMF 2014-2021*) lub Krajowy Punkt Kontaktowy.
- 3) Kopia rocznego planu monitorowania OP w zakresie FWD przekazywana jest do KPK w terminie do 31 stycznia roku, który ten plan obejmuje.

4) Kopie raportów z przeprowadzonego z monitoringu przekazywane są przez OP do wiadomości KPK i IC.

Rozdział 8 Zamówienia publiczne

- 1) Każdy podmiot zaangażowany w realizację FWD stosuje przepisy w zakresie zamówień publicznych, obowiązujące w jego państwie¹².
- 2) Bezpośrednie zaangażowanie Partnera lub potencjalnego Partnera w przygotowanie ofert (np. doradztwo na rzecz Beneficjenta w zakresie specyfikacji technicznej) może powodować ich wykluczenie z udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego.
- 3) KPK, OP oraz Beneficjent, każdy w swoim zakresie, ponoszą odpowiedzialność za sprawdzenie, czy partnerstwo wiąże się z zamówieniami publicznymi.

Rozdział 9 Nieprawidłowości

- 1) Zgodnie z załącznikiem A do MoU za przygotowanie i składanie raportów o nieprawidłowościach w imieniu RP do instytucji reprezentujących państwa-darczyńców jest odpowiedzialna IN. IN składa raporty o nieprawidłowościach w 3 trybach:
 - a) regularnym, w terminie dwóch miesięcy od zakończenia każdego kwartału, opisując wszelkie przypadki podejrzewanych oraz faktycznych nieprawidłowości ujawnionych w minionym kwartale, w przypadku braku nieprawidłowości do zgłoszenia w danym kwartale IN informuje instytucje reprezentujące państwa-darczyńców o tym fakcie; (art. 12.5.2 Regulacji)
 - b) natychmiastowym, niezwłocznie po wykryciu nieprawidłowości określonego rodzaju (określone w art. 12.5.1 Regulacji) lub jej podejrzeniu;
 - c) na wniosek instytucji reprezentujących państwa-darczyńców, w terminie jednego miesiąca od ich wniosku, w przypadkach określonych w art. 12.5.3 lit. a-c Regulacji.
- 2) Ponadto, wraz z regularnymi raportami dot. nowych nieprawidłowości IN składa do KMF lub NMSZ raporty na temat postępu w badaniu i usuwaniu wcześniej zgłoszonych nieprawidłowości.
- 3) Raporty w sprawie nowych nieprawidłowości oraz Raporty na temat postępu w badaniu i usuwaniu wcześniej zgłoszonych nieprawidłowości przygotowywane są w języku polskim i angielskim, na wzorach określonych przez darczyńców i stanowiących załącznik do Regulacji.
- 4) IN prowadzi rejestr wszystkich nieprawidłowości (także nie podlegających regularnemu bądź natychmiastowemu zgłoszeniu do darczyńców), uwzględniający wszystkie nieprawidłowości oraz pozwalający na ich łatwą identyfikację.
- 5) OP zobowiązany jest do przekazywania na wniosek IN wszelkich informacji / materiałów dotyczących zaistniałych nieprawidłowości.

¹² Organizacje międzynarodowe stosują obowiązujące je procedury udzielania zamówień publicznych.